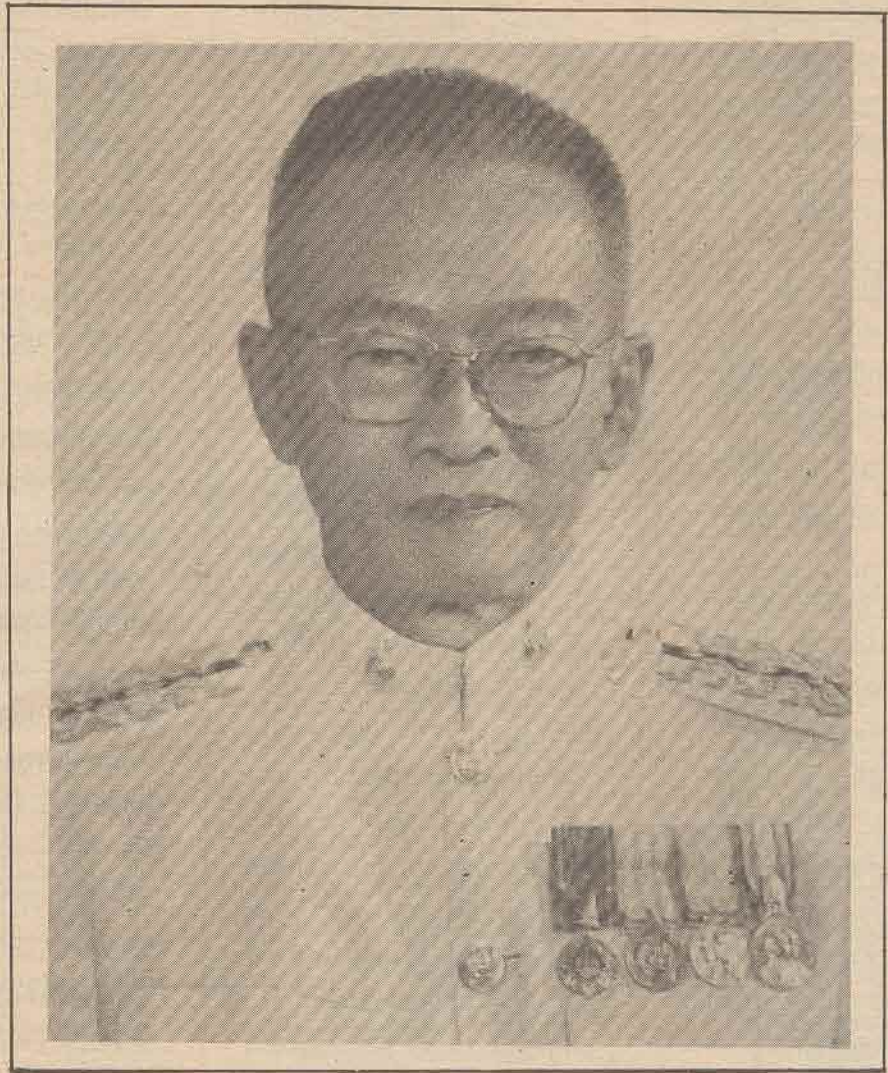

ขุนเจริญวรเวชช์ (เจริญ สืบแสง)

ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะอะไร ท่านก็ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับฐานะนั้น ๆ เป็นบุตรที่รู้จักเคารพเทิดทูนบิดามารดา เป็นนักศึกษาที่ตั้งหน้าตั้งตาเล่าเรียนจนสำเร็จด้วยดี เป็นนักกีฬาที่เชี่ยวชาญชั้น

เชิงกีฬา และมีน้ำใจสมนักกีฬาอย่างแท้จริง เป็นแพทย์ที่เปี่ยมด้วยจรรยาแพทย์ มีความเมตตาปราณีต่อคนไข้ จนใคร ๆ ยกย่องเสมือนพ่อพระ เป็นนักการเมืองที่เล่นการเมืองอย่างมีอุดม

การณ์ที่บริสุทธิ์และถูกต้อง ท่านยืนหยัดชีวิตของท่านอยู่บนความเที่ยงธรรมและเด็ดเดี่ยวตราบสิ้นลมหายใจ... นี่แหละคือชั่วชีวิตหนึ่งของขุนเจริญวรเวชช์ (เจริญ สืบแสง) ถูกบันทึกไว้ที่ได้ฝากชื่อ

เสียงและเกียรติคุณให้ไว้กับ
ถิ่นมาตุภูมิ อันควรหยิบยก
ขึ้นมาเป็นตัวอย่างได้ท่าน
หนึ่ง

ชีวประวัติย่อ

ขุนเจริญวรเวชช์ (เจริญ
สืบแสง) เกิดวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน
๒๔๔๕ ที่บ้านคำบลาอานาเว อําเภอ
สะบารัง (อําเภอเมืองปัตตานีปัจจุ
บัน) จังหวัดปัตตานี เป็นบุตรคนที่
๒ ของขุนวรเวชวิชกิจ (ซุย สืบ
แสง) และนางวรเวชวิชกิจ (อุ่น
สืบแสง)

ชีวิตในวัยศึกษา ศึกษาจบ
หลักสูตรประโยคครูมูล จากโรง
เรียนประจําณฑลปัตตานี (เบญจม
ราชูทิศ) เมื่อ พ.ศ.๒๔๖๐ แล้ว
เข้าศึกษาต่อที่จุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย ในคณะแพทยศาสตร์
เจริญรอยตามบิดา ครบ ๖ ปีตาม
หลักสูตร สำเร็จเป็นแพทย์ประกาศ
นียบัตรเมื่อ พ.ศ.๒๔๖๖

จบการศึกษาแล้ว เข้ารับ
ราชการในกรมสาธารณสุข เป็น
แพทย์สำรองอยู่พิเศษ จึงได้รับ
การบรรจุแต่งตั้งเป็นแพทย์หลวง
ประจำจังหวัดปัตตานี เมื่อพ.ศ.
๒๔๖๘ อยู่ได้ ๕ ปีย้ายไปดำรง
ตำแหน่งสาธารณสุขจังหวัดนราธิ
วาส เมื่อพ.ศ.๒๔๗๓ และในปี
นี้เองได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์
เป็น “ขุนเจริญวรเวชช์” ครั้นถึง
ต้นปี พ.ศ.๒๔๗๗ ถูกย้ายไปประจำ
กรม และปลายปีเดียวกัน ย้ายกลับ
มาเป็นสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี
ได้ลาออกจากราชการเมื่อวันที่
๑ พฤษภาคม ๒๔๗๕ เพื่อประกอบ

อาชีพแพทย์ส่วนตัว ณ บ้านพัก
อันเป็นถิ่นกำเนิด

การลาออกจากราชการครั้งนี้
นับว่าเป็นการตั้งคั่นวิถีชีวิตใหม่
ภายหลังที่ได้สิ้นบรรดาศักดิ์กลับ
มาใช้ชื่อและนามสกุลเดิม นาย-
แพทย์เจริญ สืบแสง ก็ได้หันเห
ชีวิตเข้าสู่วิถีทางการเมือง เริ่มต้น
จากระดับท้องถิ่น โดยสมัครเข้า
รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล
เมืองปัตตานีในปีนั้นเอง (พ.ศ.
๒๔๗๕) ต่อมาเมื่อ พ.ศ.๒๔๘๓
ได้เป็นนายกเทศมนตรีเมืองปัตตานี
สืบมากระทั่งถึง พ.ศ.๒๔๘๕ จึง
สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร ผลปรากฏว่าได้เป็น
ผู้แทนฯของจังหวัดปัตตานี ซึ่ง
สมัยนั้นปัตตานีมีผู้แทนฯได้เพียง
คนเดียว

วิถีทางการเมืองของเมือง
ไทยในช่วงนั้นอลเวง มีปฏิวัติ
รัฐประหาร และยุบสภากันบ่อย ๆ
แล้วมีการเลือกตั้งใหม่ ในระยะ
เพียง ๓ ปีกว่า ๆ ก็นับตั้งแต่
๖ มกราคม ๒๔๘๕ ถึง ๒๓ มีนา
คม ๒๔๘๒ ได้มีการเลือกตั้งผู้
แทนฯถึง ๔ ครั้ง นายแพทย์เจริญ
สืบแสง ก็สมัครทุกครั้ง และได้รับ
ชัยชนะทุกครั้งเช่นกัน

ในปีพ.ศ.๒๔๘๒ ซึ่งนาย-
แพทย์เจริญ สืบแสง ได้เป็นผู้แทนฯ
อีกวาระหนึ่งนั้นก็เริ่มก่อตั้งขบวนการ
สันติภาพขึ้น โดยตนเองได้รับ
เกียรติให้เป็นประธานคณะกรรมการ
ของขบวนการ ขบวนการดังกล่าว
ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้
สถานการณ์ภายในประเทศเริ่ม
ตึงเครียด เพราะนโยบายของขบวนการ

การขัดกันนโยบายของรัฐบาล จน
กระทั่งถึงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน
๒๔๘๔ ก็มีการปฏิวัติรัฐประหาร
และยุบสภา

แม้ยุบสภาไปแล้ว และยังไม่
มีการเลือกตั้งใหม่ก็ตาม ขบวนการ
สันติภาพก็คงดำเนินต่อไป
และแล้วนายแพทย์เจริญ สืบแสง
ก็ถูกจับกุมตัวในฐานะ “ขบถสันติ
ภาพ” ในข้อหาให้การกระทำอัน
เป็นคอมมิวนิสต์ ถูกคุมขังร่วม
๕ ปี จึงได้รับการปลดปล่อยโดย
พ.ร.บ.นิรโทษกรรมฯ เมื่อพ.ศ.
๒๕๐๐ พันโทมาไม่ก็เดือนก็
สมัครรับเลือกเป็นผู้แทนฯอีก ซึ่ง
มีการเลือกตั้งในเดือนธันวาคม
๒๕๐๐ นั้นเอง ก็ได้รับชัยชนะ
เช่นเคย แต่ก็อยู่ในตำแหน่งได้
ไม่ถึงปี การยุบสภาที่เกิดขึ้นอีกครั้ง
เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑
นายแพทย์เจริญ สืบแสง ก็ถูกคณะ
ปฏิวัติจับกุมตัวอีกครั้ง ในข้อหา
เดียวกันกับครั้งก่อน คราวนี้ถูก
คุมขังอยู่ประมาณ ๕ ปีจึงได้รับ
อิสรภาพเมื่อพ.ศ.๒๕๐๖

กลับสู่ภูมิลำเนา ประกอบ
อาชีพแพทย์ส่วนตัวอีกครั้ง ใช้ชีวิต
อย่างสงบ ระอาต่อการเมืองระดับ
ชาติ แต่ก็ไม่วางคิดบำเพ็ญประโยชน์
ให้กับท้องถิ่นของตน จึงสมัคร
เข้ารับเลือกเป็นสมาชิกสภาเทศบาล
เมืองปัตตานีในปี ๒๕๐๖ นั้นเอง
และก็ติดตามความปรารถนา ได้
เป็นประธานสภาเทศบาลเมือง
ปัตตานีสืบมาจนกระทั่งถึงวันที่
๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๒ ถีขาดจาก
ตำแหน่งเนื่องจากถึงแก่กรรม
ที่โรงพยาบาลปัตตานี เมื่ออายุได้

คำของชีวิต

บุคลิกภาพและพฤติกรรมอันเป็นคำของชีวิตของขุนเจริญวรเวช (เจริญ สืบแสง) มีความพิสดารอย่างไรนั้น ได้มีผู้มีเกียรติหลายท่านเขียนไว้ ดังจะคัดตอนมาให้ทราบได้ดังนี้

จากหนังสือพิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ รองอำมาตย์โท ขุนเจริญวรเวช (นายแพทย์เจริญ สืบแสง) พ.ศ. ๒๕๑๓ พระเทพญาณโมลี เจ้าอาวาสวัดดามินทรโมสร ได้เขียนไว้ในหัวข้อเรื่อง "เมื่อจังหวัดปัตตานีต้องสูญเสียคนดีไปอีกคนหนึ่ง" ความตอนหนึ่งว่า

"...ในฐานะที่คุ้นเคยกับตระกูลนี้มานาน ประมาณ ๓๕ ปี..ชีวิตของขุนเจริญวรเวช...รวมแล้วอยู่ในอันดับผู้มีเกียรติของจังหวัดปัตตานีคนหนึ่ง ซึ่งพอจะเสนอลักษณะของความดีที่จะเป็นตัวอย่างของผู้ใฝ่ดีได้คือ...เป็นผู้มีจริยธรรม มีความนิยมเคารพบิดามารดาเป็นพิเศษ เหตุว่าขุนเจริญวรเวชเมื่อมีกิจธุระไปนานๆ วัน เช่น ไปกรุงเทพฯ ก็ต้องถือโอกาสอลาบบิดามารดาก่อนแล้วจึงไป ครั้นเวลากลับ ก่อนที่ไปสู่บ้านของคน ต้องเข้าไปกราบบิดามารดาเสียก่อน ถือเป็นกิจวัตรประจำ...เป็นผู้มีอัธยาศัยกว้างขวาง มีจิตใจเมตตาปรานีต่อเพื่อนมนุษย์เสมอหน้า ยิ่งกนชากคนจน บาดหน้าเข้ามาหา ก็ยอมไม่ได้รับความผิดหวัง ย่อมได้รับการสงเคราะห์ห่อนุเคราะห์พอควร ไร่รับ

รักษาโรคและชายา ซึ่งขุนเจริญฯ ตั้งขึ้น จึงต้องปิดในบางคราว เพราะหมดทุนทรัพย์และเวชภัณฑ์ เนื่องจากจำหน่ายยาและให้การรักษาโดยไม่คิดค่าตอบแทนเป็นส่วนมาก...เป็นผู้ถืออุดมคติ คือนิยมความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่เมื่อเป็นผู้แทนราษฎร..จนบางครั้งมีนโยบายขัดกับรัฐบาล ก็ยอมเสี่ยงภัยเพื่อยึดมั่นในอุดมคติ..."

ตอนหนึ่งจากคำไว้อาลัยของ นายพูนสวัสดิ์ กำลังงาม ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี

"...ท่านขุนเจริญวรเวชเป็นผู้ที่ข้าพเจ้าให้ความเคารพนับถือมาเป็นเวลาช้านาน...เป็นผู้มีอัธยาศัยโอบอ้อมอารีช่วยเหลือผู้อื่นโดยทั่วไป ไม่เลือกเชื้อชาติศาสนา จะเห็นได้ว่า ในคราวที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัดจะมีผู้มาเชื้อเชิญขอรับรองให้ท่านขุนเจริญวรเวชสมัครทุกครั้ง และประชาชนทั่วไปก็พอใจ เลือกท่านขุนเจริญวรเวชกันทั้งนั้น จนชนะคะแนน...ทั้งนี้เพราะขุนเจริญวรเวชมีผู้รักใคร่นับถือมาก มีคะแนนนิยมสูง เนื่องจากได้ประกอบกรรมดีไว้มาก..."

ตอนหนึ่งของ ขุนธำรงพันธุ์ภักดี บริษัทธำรงวัฒนา จำกัด ปัตตานี

"...ขณะที่ท่านขุนเจริญฯ ยังดำรงตำแหน่งในหน้าที่ราชการอยู่ ก็ได้ทำประโยชน์ให้แก่ชาวจังหวัดปัตตานีเป็นอันมาก และเมื่อออกจากราชการแล้ว ก็ยังได้บำเพ็ญกรณียกิจเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นอย่างดียิ่งตลอดมาเช่นกัน..."

นายแพทย์มงคล สืบแสง (น้องชายคนที่ ๔) เขียนถึง "พี่เจริญ" ไว้ตอนหนึ่งว่า

"...พี่เจริญเรียนหมอจบแล้วมาทำงานเป็นแพทย์หลวงอยู่ปัตตานี...เขียนวันหนึ่งมีเรือมาจอดหลังบ้านในเรือมีคนอิสลามหลายคน คนหนึ่งเป็นคนจับ ถูกคนร้ายฟันกลางกระหม่อม เป็นแผลลึกยาวประมาณ ๑ คืบ...สมัยนั้นไม่มีโรงพยาบาล และสุภศาลาก็ปิด ฉะนั้น นอกชานท่านำบ้านเราวันนั้น จึงกลายเป็นห้องผ่าตัดของพี่เจริญ พี่สมพงษ์เป็นคนวางยาสลบ พี่เจริญเป็นคนเย็บแผล...นึกในใจว่า พี่เจริญของเราช่างเก่งจริงหนอ..."

...พี่เจริญมีคนไข้มากทีเดียว แต่พี่เจริญไม่รำรวยเหมือนแพทย์บางคนในเมืองเดียวกัน ก็เพราะความเป็นผู้มีใจกว้าง..บิลเก็บเงินคนไข้ของพี่เจริญถูกเผาทิ้งเป็นปึก ๆ ไม่มีการทวง ให้ก็เอา ไม่ให้ก็แล้วไป ยิ่งสมัยสมัครเป็นผู้แทน คนไข้ยิ่งมากขึ้น แต่ราชได้ยิ่งน้อยลง จนต้องเลิกคลินิก ตอนหาเสียงถ้าไม่ได้เพื่อนฝูงกับคนไทยอิสลามตามท้องถิ่นต่าง ๆ อาสาสมัครหาเสียงให้ ก็คงไม่ได้เป็นผู้แทน เพราะไม่มีทุนรอนมาทุ่มเทเหมือนผู้อื่นเขา..."

...พี่เจริญมีรูปร่างไม่ใหญ่โต แข็งแรงเท่านั้นเอง ๆ บางคน แต่พี่เจริญมีพรสวรรค์ในการกีฬา...เล่นเก่งที่สุดคือฟุตบอลและบิลเลียด..เมื่อเรียนแพทย์...พี่เจริญเล่นเป็นหน้าซำย เคยนำชัยมาสู่มหาวิทยาลัยหลายครั้ง ได้รับรางวัลหลายอย่าง คือ เสื้อ หมวก และแหวน สามารถ...ในเกมบิลเลียด...เคย

แสดง
ที่
แล้ว
ดธานี
บ้าน
คน
ตรง
ยาว
ไม่มี
ก็ปิด
กวัน
ของ
สลับ
ใจว่า
ขอ...
คือ
แพทย์
เพราะ
เงิน
ๆ
แล้ว
มาใช้
ของ
สิ่ง
ตาม
มี
กัน
ชอบ
โย
กาย
แบบ
เลย

เบรคว่า ร้อยแคว้นบ่อยครั้งเวลา
เล่นรัชเขียนพลที่สโมสรข้าราชการ
ปัตตานี... ครั้งหนึ่ง มีนักเล่นบิล
เลียดพื้นเมือง ซึ่งเล่นเก่งมาก ส่ง
คำท้าทายมาที่พี่เริญ นักบิลเลียด
คนนี้ชื่อ กูมคอก เป็นลูกพระยาธานี
เก่า เล่นบิลเลียดอยู่ตามโรงบิลเลียด
ในตลาด แต่ผลที่สุดไม่ได้เล่นกัน
เพราะกูมคอกไม่ยอมไปเล่นที่สโมสร
และพี่เริญก็ไม่ชอบมาเล่นที่ตลาด
อันเป็นสถานที่ไม่เหมาะสำหรับ
ข้าราชการนัก อีกประการหนึ่ง
พี่เริญไม่ชอบใช้กีฬาเป็นการพนัน
...ชีวิตของพี่เริญ เป็นชีวิตนักกีฬา
ที่ชาวสะอาด...

...พี่เริญมักชอบสนับสนุน
คนที่กำลังเสียเปรียบ ถูกกดขี่ข่ม
เหง ชอบช่วยเหลือคนที่ฝรั่งเรียกว่า
Underdog ซึ่งมีอยู่มากในจังหวัด
ของเรา เพราะฉะนั้น ชีวิตการเมือง
ของพี่เริญจะรุ่งเรืองเหมือนอย่าง
บางท่านไปไม่ได้..."

จากหนังสือ "อาดัยนาย
แพทย์เจริญ สืบแสง" พิมพ์พ.ศ.
๒๕๑๓ มีผู้เขียนข้อความไว้หลาย
ท่าน เช่น นายสุริย์ ทองวานิช
(นักหนังสือพิมพ์) เขียนไว้ตอน
หนึ่งว่า

"...พี่เริญได้เล็งเห็นแล้วว่า
วิชาการแพทย์ที่ใช้ในการรักษา
คนไข้ อย่างดีก็ช่วยให้คนรอดพ้น
จากความตาย จากโรคร้ายไข้เจ็บ
เป็นรายบุคคลเท่านั้น แต่ความตาย
ชนิดที่ไม่มีโอกาสได้เยียวยา ความ
ตายชนิดที่เป็นการสังหารหมู่อย่าง
โหดเหี้ยมสยดสยอง กำลังคุกคาม
พี่น้องชาวไทยและชาวโลกอยู่ใน
สมรภูมิเกาหลี ในเวียดนาม... เป็น
ความตายที่วิชาการแพทย์ไม่สา-

มารอดยับยั้งได้ พี่เริญจึงได้วางเข็ม
ฉีดยา ทุ่มตัวเข้าสู่ขบวนการประชา
ชน ขบวนการสันติภาพ

...ที่เชิงสะพานพระพุทธ
ยอดฟ้า พี่เริญนำขบวนการไป
ปราศรัยที่นั่น มิใช่ตำรวจจะส่ง
รถจี๊ปแดงไปรายล้อมข่มขวัญเรา
สักทีกัน พวกเราก็มิพรั่น พี่เริญ
คงประกาศเรียกร้องสันติภาพ
ยืนยันต่ออุดมการณ์อันสูงส่งนี้...
การเรียกร้องสันติภาพในขณะนั้น
เป็นการขัดต่อนโยบายสงคราม
ของรัฐบาล รัฐบาลในยุคนั้นมอง
พลังแสนยานุภาพของฝ่ายบูรกราณ
ว่าเหนือกว่าพลังใด ๆ...ซึ่งในที่สุด
พวกฝ่ายสงครามก็จำต้องนั่งลงที่
ป็นมุนจอม ยุติสงครามเกาหลี
และนั่งลงที่เจรจายุติสงครามอินโด
จีน ตามมตินั้นจนได้ นี่ก็พลัง
สันติภาพอันยิ่งใหญ่..."

ตอนหนึ่งของนายอุทธรณ์
พลกุล (นักหนังสือพิมพ์)

"...การกีดกันสงคราม
ในเกาหลี และการกีดกันไม่ให้
มนุษยชาติฟันกัน เป็นความผิดหรือ
การชี้ให้เห็นอย่างองอาจถึงการ
แทรกแซงของสหรัฐอเมริกาที่
กระทำต่อประเทศไทยจนจะกลายเป็น
เมืองขึ้น เป็นความผิดหรือ...
ท่ามกลางการต่อสู้ในวิถีทางประชา
ธิปไตย อันเราได้เห็นว่า เป็นการ
นำภัยพิบัติมาสู่ประเทศชาติ และ
พร้อมกันนั้นเราได้เสนอนโยบาย
เป็นกลางเพื่อธำรงไว้ซึ่งความเป็น
อิสระของประเทศ ตลอดจนศักดิ์
ศรีของชาติ แต่แล้วรางวัลที่ได้รับ
ก็คือถูกตระวาง...นายแพทย์เจริญ
สืบแสง ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรจังหวัดปัตตานี และในฐานะ

ประธานคณะกรรมการสันติภาพ
แห่งประเทศไทย ได้ต่อสู้ตามวิถี
ทางประชาธิปไตยอย่างทรหดอด
ทน ไม่ว่าจะถูกใส่ร้ายป้ายสีและ
ทรมาณทรมานประการใด ท่านไม่
ย่อท้อถอยหลังต่อหลักการที่ได้
ประกาศออกไปอย่างเปิดเผย ตรง
ไปตรงมา ยิ่งบนศาลสถิตยุติธรรม
ด้วยแล้ว ท่านเป็นผู้นำของสันติชน
ที่ได้ชูธงชัยขึ้นอย่างสง่าผ่าเผย
องอาจ เป็นประทีปที่ส่องแสงสว่าง
แห่งสันติ..."

ตอนหนึ่งของ "เยาวมิตร"
(นักศึกษา)

"...ในเวลานั้น ข้าพเจ้าเห็น
ด้วยกับขบวนการสันติภาพที่คัด
ค้านสงครามบูรกราณ ที่เสนอให้แก่
ปัญหาระหว่างประเทศโดยสันติวิธี
และเสนอให้ใช้เงินทองส่วนใหญ่
ของชาติไปในการทะนุบำรุงประเทศ
แทนที่จะใช้ในทางการทหาร...
ในปี ๒๕๕๕ ได้มีการจับกุมบุคคล
ในคณะสันติภาพเป็นการใหญ่ โดย
กล่าวหาว่าเป็นกบฏ พฤติกรรม
ของรัฐบาลดังกล่าว ตลอดถึงการ
ส่งทหารไปร่วมรบในประเทศ
เกาหลี ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกชิงชังต่อ
รัฐบาลเป็นอย่างยิ่ง พร้อมกันนั้น
ก็เริ่มมีความเคารพรักและยกย่อง
นับถือต่อบุคคลในขบวนการสันติ
ภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านนาย
แพทย์เจริญ สืบแสง..."

ตอนหนึ่งของนายแคล้ว
นรบดี (ผู้แทนฯ)

"...ท่านเป็นนักต่อสู้ที่อิ่ง
ใหญ่ ที่ได้ต่อสู้ตามอุดมการณ์
ตามความคิดเห็นของท่านมาโดย
ตลอดชีวิต ถูกตระวางหรืออิทธิพล
อื่นใด ไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลง

อุดมการณ์ของท่านได้....”

ตอนหนึ่งของนายสงวน
ตุลาภิรมย์ (อดีตทูต)

“...ข้าพเจ้ากับนายแพทย์
เจริญ ได้มีความสนิทสนมคุ้นเคย
กันมากขึ้น เมื่อต้องถูกกักขังกิน
นอนร่วมกันอยู่ในสันติบาลและ
ลาดยาวเป็นเวลาหลายปี...จน
กระทั่งที่สุดอัยการศาลทหารขอ
ถอนฟ้อง และศาลทหารก็เห็นด้วย
เราจึงได้พบกับอิสรภาพอีกครั้งหนึ่ง

จากความใกล้ชิดทำให้ข้าพ
เจ้าเห็นว่า นายแพทย์เจริญมีนิสัย
รักธรรมชาติ มีความรักต้นไม้
ดอกไม้มาก เมื่อกะทั่งเมื่อถูกกัก
ขังอยู่ในเขตจำกัดที่ลาดยาว ก็ยัง
อุตส่าห์ปลูกกุหลาบงาม ๆ ไว้ให้
ทุกคนได้ชื่นชม

นอกจากนั้นนายแพทย์เจริญ
สืบแสง ยังเป็นคนซื่อตรง มีความ
เที่ยงธรรม มีสิ่งจะพูดตรงไปตรง
มา โอบอ้อมอารีชอบช่วยเหลือผู้อื่น
จะหาความอิจฉาริษยาอาฆาตของ
เวรผู้ใดไม่มีเลย เป็นคนรักเพื่อนฝูง
และมีอารมณ์สนุกสนานเสมอ
จึงเป็นที่รักและนับถือของคนทุก
คน...”

ตอนหนึ่งของนายเทพ โชติ
นุชิต (ผู้แทนฯ)

“...นายแพทย์เจริญ สืบแสง
ซึ่งพวกเรามานานนับว่า พี่ขุน
เจริญ พี่ขุนเจริญเป็นทั้งนายแพทย์
และนักการเมือง ด้วยเหตุที่ฝึกฝึ
การเมืองนี้เอง จึงเป็นเหตุให้พี่ขุน
เจริญอยากจนกว่าบรรดานายแพทย์
ทั้งหลาย เพราะพี่ขุนมุ่งเห็นใจ
ประชาชนมากกว่าจะเห็นแก่ตัว
นี่คือแก่นแท้ของนักการเมือง...”

ตอนหนึ่งของนายประเสริฐ

ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา)

“...ในระยะเวลาที่ท่านเป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ท่านได้
ให้ความสนิทสนมกับข้าพเจ้า
ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของสภาเป็น
อย่างดี ไม่ถือตัว แสดงความเป็น
กันเองกับทุก ๆ คน พวกเราเรียก
ท่านว่า “พี่ขุน”...ท่านก็ใช้คำแทน
ชื่อท่านว่า “พี่” กับพวกเรา คุณ
เจริญ สืบแสง เป็นผู้มีอิทธิพลดี
มีความเห็นอกเห็นใจและเอื้ออารี
กับบุคคลทั่วไป...ในด้านการปฏิบัติ
หน้าที่ผู้แทนของปวงชนชาวไทย
ตามรัฐธรรมนูญ ท่านก็ทำหน้าที่
ด้วยความเข้มแข็งและสามารถ
สภาผู้แทนได้แต่งตั้งท่านเป็นกรรมา
ธิการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
สำคัญ ๆ หลายฉบับ ท่านก็ปฏิบัติ
หน้าที่ได้ด้วยความเรียบร้อยสมกับ
ประโยชน์ของราษฎรทั่วไป...”

ตอนหนึ่งของนายฟอง สิทธิ
ธรรม (ผู้แทนฯ)

“...คราวใดที่ข้าพเจ้ามีวาระ
จิตเป็นเครื่องงานเพราะงานการเมือง
พี่ขุนคอยหักห้ามและกลับใจข้าพ
เจ้าได้ ไม่ผิดกับบิดาสอนบุตร...
ปี ๒๕๐๐ ข้าพเจ้าประณามพรรค
ประชาธิปไตยที่ท้องสนามหลวง
พี่ขุนก็ห้ามด่า ข้าพเจ้าแรงเกินไป
คำเตือนและเหตุผลของพี่ขุนมีน้ำ
มีเนื้อไม่ผิดกับ ครูผู้ปกครองศิษย์
มิให้หลงผิดในที่ทั้งปวง...”

ตอนหนึ่งของนายเยื้อน
พานิชวิทย์ (ผู้แทนฯ)

“...พี่ชายผู้นี้ พุฒน้อย ทำ
มาก หน้าเครียด ไม่ตรงกับใจที่ฟ้อง
โสมมตาสงสารมนุษย์ผู้ตกทุกข์
ได้ยากทั่วไป เป็นหมอที่อยากจน
แต่ใจพระ ชาวปัตตานีให้ความ

เคารพรักอย่างจริงใจ...ชีวิตการ
เมืองของพี่เจริญ เป็นชีวิตที่คว
รยก่องสรรเสริญ เพราะได้ทำหน้าที่
ด้วยความเสียสละ ไม่ย่อท้อ
ต่อภัยใด ๆ มุ่งมั่นจะให้เกิดประ
โยชน์สุขแก่ปวงชน ให้เกิดความ
ไพบุลย์แก่แผ่นดิน เป็นผู้แทน
ประเภทกินอุดมคติจนตัวตาย...”

ตอนหนึ่งของนายเตียง ไชย
กาล (ผู้แทนฯ)

“...คุณพี่ขุนเจริญ สืบแสง
เป็นบุรุษที่มีน้ำใจเข้มแข็งยิ่ง เป็น
นักต่อสู้ที่เรียกกันว่า “หัวเห็ด”
เป็นคน “พูดจริงทำจริง” ในกรณี
ที่ต้องทำหน้าที่ “ปกป้องราษฎร”
แล้ว คุณพี่ขุนเจริญต้องใช้การต่อสู้
ที่เต็มไปด้วยการเสียสละ ขนาดที่
เรียกว่า “เทกระเป่าสู้”...เป็นผู้
เห็นความรักไมตรีระหว่างมิตร
เป็นสิ่งสำคัญกว่าอื่นใด การใดจะ
เป็นที่พอใจ ฟังใจ หรือความสุข
เจริญของมิตรสหายแล้ว คุณพี่
ขุนเจริญเต็มใจปฏิบัติในสิ่งนั้น
แม้ตนเองจะเสียหายบ้างก็ตาม ใน
ทางกลับกัน ขึ้นชื่อว่าเกียรติยศ
ของชายชาติแล้ว คุณพี่ขุนเจริญ
ถือเป็นเรื่องเป็นราวเอาที่เดียว
หากการใดจะเป็นการหมิ่นกันไม
เชิงชายชาติแล้ว เป็นยอมสู้จนหัว
เด็ด ไม่ยอมของอ้อใคร...คุณพี่ขุน
เจริญ ได้มีโอกาสคบกับบรรดา
สมาชิกสภาทั้งทางฝ่ายเรา ฝ่าย
รัฐบาล คุณพี่ขุนเจริญบำเพ็ญตน
เป็นที่เคารพนับถือยิ่งนักในแง่ที่
“ส่วนตัวก็ส่วนตัว หน้าที่ก็เป็น
หน้าที่” ถึงจะมีไมตรีประการใด
แต่เรื่องเตียงในปัญหาเกี่ยวกับ
ประโยชน์ประชาชนแล้ว คุณพี่ขุน
เจริญเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่อย่าง

จัดการ
ที่ควร
ทำหน้าที่
เพื่อ
ประ-
ความ
ผู้แทน
ช...”
ไทย
แสง
เป็น
ที่ใด”
กรณี
นุร”
ต่อผู้
ชาติที่
เป็นผู้
มิตร
ที่จะ
ความสุข
คุณที่
นั้น
ใน
ดิศ
เจริญ
ด้วย
ใน
หัว
ที่ขุน
ราคา
ฝ่าย
คุณ
แห่งที่
เป็น
ที่ใด
กับ
ที่ขุน
ช่าง

เข้มแข็งที่สุด...”

ตอนหนึ่งของนายถ้วน บั้น
น้อย (นักหนังสือพิมพ์)
“... พี่ขุนชอบดื่มเบียร์ แต่
ถ้าไม่มีแม่โขงก็พอได้ แต่ถ้ามีทั้ง
สองอย่าง ก็ขอเป็นเบียร์ ปกติพี่ขุน
เป็นคนพูดน้อย พูดจึงจำฟังไม่ค่อย
รู้เรื่อง แต่พอได้ดื่มเบียร์แล้ว พี่ขุน
จะพูดเสียงดังฟังชัด มีเรื่องราว
ตลก ๆ เล่าให้ฟังอยู่เสมอ ๆ ดูมี
ชีวิตชีวาเป็นคนละคน พี่ขุนชอบ
ดื่มเบียร์เป็นบางครั้งบางคราว
มีจิตใจจนต้องดื่มทุก ๆ เย็นเหมือน
บางท่าน... พี่ขุนชอบรับประทาน
กาแฟมาก วันหนึ่งรับประทานได้
หลายถ้วย... ดิฉันก็อยู่ลาดยาว
ตอนแรก ๆ พี่น้องก็หมั่นไปเยี่ยม
และคอยส่งเสียเป็นประจำ มาตอน
หลังเราเห็นว่าจะต้องอยู่ยาวนาน
จะมัวให้ญาติพี่น้องส่งเสียเห็นจะ
ไม่ไหว พวกเราจะต้องคิดช่วยตัว
เอง จะพึ่งข้าวหลวงท่านก็สู้ไม่ไหว
... ผมถูกสมมุติให้เป็นพ่อครัวจำเป็น
ในเรื่องความสะดวกแล้วต้องระวัง
เป็นพิเศษ เชียงที่จะเอามาหั่นหมู
ก็ต้องล้างเผือกก่อน มีดก็ต้องเอาไป
ลับหินไม่ให้มีขี้สนิมติดอยู่ เวลา
จะคั้นกะทิก็ต้องล้างมือฟอกสบู่
ให้สะอาด ทำหลง ๆ ลืม ๆ จะถูก
พี่ขุนมองตาเขี้ยว พี่ขุนชอบรับ
ประทานกับข้าวรสเปรี้ยว... วันไหน
แกงหวานไป พี่ขุนจะพูดว่า “วันนี้
คุณเล่นทำน้ำตาลหกกลงแกง...” พี่
ขุนชอบแกงขี้เหล็ก... รับประทาน
เปล่า ๆ ได้เป็นถ้วย ๆ สะเดาอีก
อย่างที่พี่ขุนชอบ... พี่ขุนใช้ลาวก
น้ำร้อนจิ้มน้ำพริก น้ำพริกของพี่ขุน
ต้องเปรี้ยวหน้า...”

ตอนหนึ่งของไสววงษ์

“... ท่านขุนนอกจากจะปลูก
กุหลาบ ทำสวนครัว เป็นการพรวา
เวลาแล้ว บางวันท่านยังชวนใคร
ต่อใครที่มีฝีมือพอจะเล่นดนตรีไทย
ได้มาร่วมวงมโหรี โดยท่านขุน
เล่นซอ ทำให้บรรยากาศในกุ
กรีกกรั้นไปได้เป็นบางมือบางคราว
...”

ตอนหนึ่งของนายอดุล ภมรา
นนท์

“... พี่ขุนเป็นคนที่เป็นผู้
รักใคร่ เป็นคนใจกว้างขวาง รัก
เพื่อน เสียสละ มีความเป็นกันเอง
กับทุก ๆ คน เป็นนายแพทย์ที่เสีย
สละเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง
เปิดร้านขายยารักษาคนไข้ รักษาไป
รักษามาจนในที่สุดเหลือแต่ร้าน
เปล่า ๆ กับเครื่องมือเท่านั้น ใน
สมัยสงครามโลกครั้งที่สอง พี่ขุน
มีส่วนอย่างสำคัญในการรักษา
ประชาชนที่เจ็บไข้ได้ป่วย เพราะ
ในระหว่างสงครามยาและนาย
แพทย์ไม่ค่อยมี ซึ่งตามธรรมดา
ทั่ว ๆ ไปมักจวนโอกาสขาดโรค
ประชาชนหากมาร่ำรวยให้กับตัว
เอง แต่สำหรับพี่ขุนกลับเห็นอกเห็น
ใจ เสียสละทั้งทรัพย์สินส่วนตัว
และความเห็นดีเห็นชอบเพื่อความ
ผาสุกของเพื่อนร่วมชาติผู้ยากไร้

พี่ขุนนายแพทย์เจริญ สิบ
แสง เป็นนักการเมืองที่มีอุดมคติ
ทางการเมืองมั่นคง มีจุดยืนที่แน
นอน อื่นอยู่กับผลประโยชน์ของ
ประชาชน เป็นนักประชาธิปไตย
และต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งประชา
ธิปไตยที่สมบูรณ์ ได้รับเลือกจาก
ประชาชนให้เป็นผู้แทนราษฎร

หลายสมัยติดต่อกัน....”

สรุป

ชีวิตการทำงานของคุณเจริญ
วรเวช (เจริญ สิบแสง) พอสรุป
ได้ดังนี้

รับราชการครั้งแรกในตำแหน่ง
แพทย์หลวงประจำจังหวัด
ปัตตานี เมื่ออายุ ๒๓ ปี

ลาออกจากราชการ-สมัคร
สมาชิกสภาเทศบาลเมืองปัตตานี
เมื่ออายุ ๓๕ ปี

ลาออกจากนายกเทศมนตรี
เมืองปัตตานี-สมัครผู้แทนฯ เมื่อ
อายุ ๔๓ ปี

เลิกการเป็นผู้แทนฯ-สมัคร
สมาชิกสภาเทศบาลเมืองปัตตานี
เมื่ออายุ ๕๖ ปี

ถึงแก่กรรมขณะดำรงตำแหน่ง
ประธานสภาเทศบาลเมืองปัตตานี
เมื่ออายุ ๖๘ ปี

ชีวิตบั้นปลายของคุณเจริญ
วรเวช (เจริญ สิบแสง) ป่วยด้วย
โรคมะเร็งในช่องจมูก แม้ได้รับการ
การรักษาอย่างเต็มที่จากโรงพยาบาล
ในกรุงเทพฯ หลายแห่ง ก็ไม่สามารถ
ระงับการลุกลามของโรคได้
จึงตัดสินใจกลับมาจากชีวิตตัวเอง
ที่โรงพยาบาลปัตตานี เมื่อ ๒๗
ธันวาคม ๒๕๑๒

ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณ
บรรสาน สิบแสง แห่งหน่วยเกษตร
ชลประทานแม่น้ำปัตตานี (บุตร
หัวปีของคุณเจริญวรเวช) ที่ได้
กรุณาให้ข้อมูลและเอกสารบาง
อย่างประกอบการเขียน